

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 63588/17
Veaceslav PLATON
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită la 4 iunie 2024 într-un Comitet alcătuit din:

Jovan Ilievski, *Președinte*,

Diana Sârcu,

Gediminas Sagatys, *judcători*,

și Dorothee von Arnim, *Grefier adjunct al Secției*,

Având în vedere:

cererea (nr. 63588/17) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte la 16 august 2017 în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către un cetățean moldovean și ucrainean, dl Veaceslav Platon, care s-a născut în anul 1973 și locuiește în Chișinău („reclamantul”), și care a fost reprezentat de către dl V. Pleșca, avocat în Chișinău;

decizia de a comunica cererea Guvernului Republicii Moldova („Guvernul”), reprezentat de către Agentul său, dl O. Rotari;

observațiile părților;

decizia Guvernului ucrainean de a nu se prevala de dreptul său de a interveni în cadrul procedurii (Articolul 36 § 1 din Convenție);

După deliberare, decide următoarele:

OBIECTUL CERERII

1. Cererea se referă la o pretinsă încălcare a Articolului 5 § 4 din Convenție, dat fiind faptul că reclamantul nu fusese asistat de către un

avocat ales de el în timpul reținerii sale, întrunirile dintre reclamant și avocații săi fuseseră limitate, iar toate ședințele cu privire la arestarea sa preventivă fuseseră petrecute *in camera*.

2. La 23 iulie 2016 o instanță moldovenească a acceptat demersul procurorului cu privire la plasarea reclamantului în arest preventiv. Reclamantul, care se afla peste hotare, nu fusese informat despre ședință, iar avocatul său nu era prezent. Un avocat numit din oficiu a reprezentat reclamantul la ședință.

3. La 29 iulie 2016 reclamantul a fost extrădat din Ucraina în Republica Moldova. La reținerea sa în Moldova în aceeași zi, el a solicitat să fie reprezentat de către B., un avocat din Chișinău. Potrivit Guvernului, B. a refuzat să reprezinte reclamantul, iar procurorul a invitat un avocat din oficiu, care l-a reprezentat în timp ce era informat despre învinuirile aduse și îi era înregistrată reținerea. Printr-o decizie irevocabilă din 4 august 2016, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul avocatului ales de către reclamant împotriva încheierii din 23 iulie 2016.

4. În urma reținerii reclamantului, el a fost plasat în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău, în baza mandatului judecătoresc din 23 iulie 2016. Detenția sa a fost prelungită periodic.

5. În timpul detenției sale, avocații reclamantului au solicitat de mai multe ori autorităților penitenciare să li se permită să se întâlnească cu reclamantul în Penitenciarul nr. 13. La 1 septembrie 2016 reclamantul a apărut în fața unui judecător, pentru a fi informat oficial despre încheierea din 23 iulie 2016 și despre mandatul de arest emis în aceeași zi. Cu toate acestea, el ar fi putut discuta cu avocații săi doar timp de trei minute înainte de ședință. Instanța a respins demersul lor prin care cereau mai mult timp, punctând că ședința se rezuma la o procedură de 2-3 minute, prin care reclamantul era pur și simplu informat despre încheierea relevantă. Potrivit reclamantului, avocații săi erau în mod sistematic împiedicați să obțină întrevederi cu el din motive frivole. În special, deseori ei trebuiau să aștepte ore întregi înainte să li se permită să vadă reclamantul, timpul stabilit pentru asemenea întrevederi era limitat, iar uneori ei nu puteau să-l vadă în zilele solicitate, chiar dacă asta se întâmpla înaintea unei ședințe de judecată prin care urma să se examineze prelungirea detenției.

6. Potrivit informației prezentate de către administrația penitenciară, în Penitenciarul nr. 13 existau doar cinci camere de ședințe (ulterior numărul s-a majorat la șapte) pentru întrevederile avocat-client, care erau utilizate de către avocații a mai mult de o mie de deținuți, precum și de către procurorii și ofițerii care trebuiau să efectueze măsuri de investigații cu participarea deținuților. De fiecare dată când unul dintre avocații reclamantului solicita o întrevedere cu reclamantul și nu exista o sală de ședințe liberă, el/ea trebuia să aștepte până una dintre săli devenea disponibilă. Ulterior, era rezervat un birou pentru a fi utilizat în scopul întrevederii reclamantului cu avocații săi. Reclamantul a depus numeroase plângeri referitoare la limitarea

numărului și a duratei întrevederilor cu avocații săi în penitenciar către administrația penitenciarului, procuratură, Ministerul Justiției și instanțe (de exemplu, la 14 decembrie 2016 și 16 martie 2017), însă fără succes. El a fost informat că motivele pentru permiterea tardivă a unor astfel de întrevederi erau insuficiența sălilor de ședință în raport cu numărul mare de solicitări (cel puțin 50 zilnic) din partea avocaților tuturor deținuților de a avea întrevederi confidențiale, respectarea strictă a orelor de vizită care permitea activitatea normală a penitenciarului și respectarea normelor interne referitoare la activitățile deținuților. La 30 noiembrie 2016 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a obligat administrația penitenciarului să asigure studierea de către reclamant a materialelor din dosar. La 4 aprilie 2017 aceeași instanță a respins *inter alia* cererea lui de a avea întrevederi zilnice cu avocații săi, făcând referire la decizia sa din 30 noiembrie 2016 și la posibilitatea de a se plânga în legătură cu neexecutarea acesteia. La 10 mai 2017 aceeași instanță a respins plângerea reclamantului, constatând că el solicita o încheiere judecătorească prin care administrația penitenciarului să fie obligată să asigure accesul liber al avocaților săi, ceea ce ea deja trebuia să facă în baza prevederilor legale obligatorii.

7. Referitor la caracterul public al ședințelor, la 21 octombrie 2016 reclamantul a solicitat aceeași instanță să examineze într-o ședință publică demersul procurorului privind prelungirea arestului său preventiv. El nu a oferit detalii despre necesitatea unei ședințe publice.

8. Reclamantul s-a plâns, în baza Articolului 5 § 4 din Convenție, de faptul că nu fusese asistat de către un avocat ales de el în momentul reținerii, că autoritățile creaseră obstacole în privința întrevederilor cu avocații săi și că toate ședințele referitoare la arestul său preventiv fuseseră petrecute *in camera*.

APRECIEREA CURȚII

A. Plângerea privind asistența juridică acordată reclamantului la 23 și 29 iulie 2016

9. Reclamantul a susținut că nu fusese asistat de către un avocat ales de el la 23 iulie 2016, atunci când o instanță a examinat, în absența lui, demersul inițial al procurorului privind arestarea preventivă, și la 29 iulie 2016, atunci când el a fost reținut. El fusese asistat doar de către un avocat numit din oficiu, care nu-l putea reprezenta în mod corespunzător și ale cărui servicii el le-a refuzat.

10. Guvernul a susținut că avocatul ales de către reclamant în ziua reținerii sale (B.) refuzase să-l reprezinte, iar ulterior numele său n-a mai apărut în niciun document referitor la reclamant. Având în vedere urgența înregistrării reținerii reclamantului noaptea târziu și ținând cont de refuzul

lui B. de a-l reprezenta, procurorul a trebuit să găsească o alternativă în forma unui avocat numit din oficiu.

11. Curtea consideră că reprezentarea de către un avocat numit din oficiu în locul unuia ales diferă de problema pretinselor obstacole față de întrevederile dintre reclamant și avocații aleși de către el, care ar fi continuat pe parcursul detenției reclamantului. Chestiunea reprezentării de către avocații din oficiu se referă doar la evenimentele din iulie 2016. Decizia judecătorească definitivă în această privință a fost pronunțată la 4 august 2016, în timp ce prezenta cerere a fost depusă la 16 august 2017, după mai mult de șase luni.

12. Corespunzător, partea plângerii referitoare la reprezentarea de către avocați numiți din oficiu trebuie respinsă din motivul nerespectării termenului-limită de șase luni, în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

B. Plângerea referitoare la obstacolele față de întrevederile reclamantului cu avocații săi

13. Reclamantul s-a plâns că, timp de mai multe luni, întrevederile cu avocații săi, care, potrivit legislației naționale, nu aveau un număr sau o durată limitată, au fost în mod sistematic obstrucționate. Avocații fuseseră nevoiți să aștepte timp de mai multe ore în diverse ocazii, înainte să li se permită să-l vadă, uneori în genere fără a putea avea acces la el în ziua în care solicitaseră o întvedere. Uneori avocații săi nu puteau să se întâlnească cu reclamantul ori durata acestor întrevederi era limitată, chiar înainte de ședințele de judecată referitoare la arestarea sa preventivă, ceea ce împiedica pregătirea sa adecvată pentru acele ședințe. În special, lui nu i s-a permis să discute în mod confidențial cu avocații săi nici înainte, nici în timpul ședinței de judecată din 1 septembrie 2016, în pofida solicitării sale exprese. În final, deoarece obstrucționarea întâlnirilor sale cu avocații săi făcea parte dintr-un model de acțiuni similare care au durat mai mult timp, aceasta trebuia tratată ca fiind „o situația continuă” la calcularea termenului-limită de șase luni pentru depunerea cererii.

14. Guvernul a ridicat o obiecție preliminară, argumentând că plângerile referitoare la evenimentele petrecute înainte de 16 februarie 2017 erau tardive. Referitor la întâlnirile ulterioare dintre reclamant și avocații săi în Penitenciarul nr. 13, în modul în care administrația respectivului penitenciar i-a explicat reclamantului, întâlnirile avocat-client erau limitate exclusiv de aspecte logistice. În orice caz, reclamantul beneficiase de multiple vizite din partea numeroșilor săi avocați, ceea ce era demonstrat de actele din penitenciar: 16 vizite lunare în timpul primelor două luni de arest și nu mai puțin de 8 vizite lunare în următoarele luni.

15. Cu privire la limitarea întâlnirilor dintre reclamant și avocații aleși de către el, Curtea consideră că nu este necesar să examineze obiecția

preliminară a Guvernului referitoare la respectarea termenului-limită de șase luni pentru depunerea cererii, deoarece această parte a cererii este, în orice caz, inadmisibilă din următoarele motive.

16. Curtea reiterează că cerința echității procesuale prevăzută de Articolul 5 § 4 nu stabilește un standard uniform, invariabil, care să fie aplicat indiferent de context, fapte și circumstanțe. Deși nu este întotdeauna necesar ca o procedură în baza Articolului 5 § 4 să fie însoțită de aceleași garanții ca cele impuse de Articolul 6 pentru procesele penale sau civile, ea trebuie să aibă un caracter judiciar și să ofere garanții corespunzătoare formei implicate de privare de libertate. Astfel, procedura trebuie să fie contradictorie și să asigure întotdeauna „egalitatea de arme” între părți (a se vedea *A. și alții v. Regatul Unit* [MC], nr. 3455/05, §§ 203-204, CEDO 2009, cu referințele ulterioare, și *Lutsenko v. Ucraina*, nr. 6492/11, § 96, 3 iulie 2012). Poate fi esențial și ca persoana implicată nu doar să aibă posibilitatea de a fi audiată în persoană, dar și să fie asistată în mod efectiv de către avocatul său (a se vedea *Bouamar v. Belgia*, 29 februarie 1988, § 60, Seria A nr. 129, și *Lutsenko*, pre-citată, § 96).

17. În prezenta cauză, se notează că, într-adevăr, de mai multe ori avocații reclamantului au fost nevoiți să aștepte ore întregi înainte de a-și vedea clientul, iar uneori nu au putut să-l vadă în ziua în care solicitaseră o asemenea întrunire. Refuzurile, amânările și întreruperile repetate ale întrunirilor dintre reclamant și avocații săi ar fi putut crea o atmosferă prin care avocații să fie împiedicați să-și consulte în mod corespunzător clientul și, astfel, să-i afecteze posibilitatea ultimului de a se pregăti pentru ședințele referitoare la arestarea lui preventivă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Gilanov v. Republica Moldova*, nr. 44719/10, § 87, 13 septembrie 2022).

18. Cu toate acestea, în pofida acestor limitări, reclamantul s-a întâlnit regulat cu avocații săi, astfel cum rezultă în mod cert din observațiile Guvernului și documentele anexate. Prin urmare, Curtea consideră că, în pofida limitărilor sus-menționate aduse dreptului reclamantului de a se întâlni cu avocații săi, el a putut de fapt să discute cu ei în cadrul unui număr considerabil de întrevederi (aproape fiecare a doua zi în timpul primelor două luni de detenție și cel puțin de două ori pe săptămână ulterior) și, astfel, să se pregătească pentru ședințele de control judiciar al arestării sale preventive. Ea notează și că ședința din 1 septembrie 2016 s-a limitat la informarea oficială a reclamantului despre încheierea din 23 iulie 2016, nu la examinarea unor asemenea chestiuni precum detenția reclamantului. Ședința respectivă în sine nu a avut un caracter contradictoriu și, astfel, chiar presupunând că reclamantul nu și-a putut vedea avocatul său în zilele care au precedat respectiva ședință, în modul invocat, această lipsă de acces la avocații săi nu a afectat posibilitatea reclamantului de a-și prezenta cauza în modul corespunzător împotriva detenției sale.

19. Mai important, deși s-au plâns în mod regulat către diverse autorități despre limitările ilegale ale întrunirilor sale cu reclamantul (cel mai des

fiind vorba despre acceptarea tardivă a acestor vizite sau limitarea duratei lor), avocații au putut să țină reclamantul informat și să obțină instrucțiunile sale. În plus, ei au putut să depună în instanțe recursurile, cererile și plângerile lor detaliate.

20. Examinând argumentele părților și materialele cauzei, Curtea nu este convinsă că obstacolele față de anumite întrevederi dintre reclamant și avocații săi au afectat în mod substanțial garanțiile menționate mai sus, aferente procesului judiciar, ori că apărarea nu a putut să-și prezinte în mod corespunzător cauza și s-a aflat în dezavantaj în raport cu acuzarea la dezbateră în instanță a legalității și a motivelor arestării preventive a reclamantului.

21. Rezultă că această parte a cererii este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

C. Plângerea privind lipsa caracterului public al ședințelor referitoare la arestarea preventivă a reclamantului

22. În final, reclamantul s-a plâns de faptul că ședințele referitoare la arestarea sa preventivă nu fuseseră publice.

23. Curtea reamintește că Articolul 5 § 4 din Convenție, deși cere petrecerea unei ședințe pentru examinarea legalității arestării preventive, nu stabilește o regulă generală ca o asemenea ședință să fie publică (*Reinprecht v. Austria*, nr. 67175/01, § 41, CEDO 2005-XII). Nu poate fi exclus ca o ședință publică să fie necesară în anumite circumstanțe (*ibid.*). Cu toate acestea, în prezenta cauză nu s-a demonstrat existența unor asemenea circumstanțe.

24. Rezultă că și acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 27 iunie 2024.

Dorothee von Arnim
Grefier adjunct

Jovan Ilievski
Președinte